

Průvodní zpráva

Terénní ověření objektů hospodářské činnosti člověka v lesích

Typ výstupu: Nmap – Specializovaná mapa s odborným obsahem

Výstup vznikl při řešení projektu DG20P02OVV017 – “Mapování kulturního dědictví hospodářské činnosti člověka v lesích” v rámci Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II), podpořeného prostředky Ministerstva kultury ČR.

Předkládající organizace:

Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Zemědělská 1, 613 00 Brno

Řešitel projektu:

Jan Kadavý

Autoři:

Karel Sklenář, Tomáš Mikita

Terénní průzkum:

Jakub Novák, Karel Sklenář, Jan Kadavý, Robert Knott, Tomáš Mikita

Brno, červen 2022

1. Cíl výsledku

Cílem výsledku je specializovaná mapa s odborným obsahem (Nmap) s názvem „**Terénní ověření objektů hospodářské činnosti člověka v lesích**“, která zachycuje ve třech vybraných oblastech Dražanské vrchoviny veškeré pozůstatky hospodářské činnosti člověka v lesích. Výsledky vizualizované v mapě měly sloužit nejen jako „pracovní podklad“ pro ostatní projektové aktivity, ale měly zejména porovnat výsledky získané z podkladových map, heuristických zdrojů a digitálních modelů reliéfu s terénním výzkumem.

Výstup je součástí projektové etapy 2: Ověření výskytu objektů hospodářské činnosti člověka v terénu, konkrétně aktivity 2_1 (ověření výskytu antropických prvků v terénu). Došlo k naplnění plánovaného cíle dle projektu, a to v rámci projektové etapy 3: Tvorba tematických výstupů projektu, aktivity 3_4 (tvorba specializovaných map s odborným obsahem).

2. Vlastní popis výsledku

Mapa zachycuje prostřednictvím polygonů typy objektů hospodářské činnosti člověka v lesích (Sklenář et al. 2022). Součástí kompozice je pomocná bodová vrstva identifikující milíře. Ta je do mapy vložena pouze pro orientaci, protože je předmětem jiné aktivity. Liniová vrstva slouží v mapě pro ukázkou orientace jinak polygonem vymezených plužin.

Vedle základní mapy jsou součástí kompozice dvě přehledové mapy malého měřítka, legenda a stručný popis výsledku. Mapa byla vytvořena v rámci platformy ArcGIS. Byl využit desktopový software ArcGIS Pro, mobilní aplikace ArcGIS Collector a ArcGIS Field Maps. Data jsou sdílena a prezentována prostřednictvím ArcGIS Online.

Mapa je rozdělena do tří území (Sever, Střed a Jih), každé o rozloze 5 km². Území byla vybrána tak, aby se ve všech sledovaných parametrech co nejvíce lišila. A to nejen z pohledu přírodovědného, respektive lesnického, ale rovněž i ve světle archivních pramenů.

3. Návrh využití výsledku (definování subjektů, které by měly být uživateli výsledků)

Tato mapa byla primárně určena pro odborné pracovníky projektu jako zdroj informací pro práci v terénu, kdy mohly výsledky připravené „od stolu“ ověřit přímo v terénu prostřednictvím mobilních aplikací. Nicméně mapa může být využívána jinými akademickými pracovníky, studenty vysokých škol zaměřených na archeologii nebo historii, zaměstnanci muzeí, či členy regionálních vlastivědných spolků jako metodický podklad pro přípravu obdobných projektů.

Mapa bude veřejně přístupná na internetových stránkách projektu <https://mahole.ldf.mendelu.cz/>.

4. Seznam použité související literatury

BOLLANDSÅS, O. M., RISBØL, O., ENE, L. T., NESBAKKEN, A., GOBAKKEN, T., NÆSSET, E. 2012. Using airborne small-footprint laser scanner data for detection of cultural remains in forests:

an experimental study of the effects of pulse density and DTM smoothing. *Journal of Archaeological Science* 39/8, s. 2733–2743.

CIBULKA, M. MIKITA, T. 2011. Přesnost digitálního modelu reliéfu vytvořeného z dat leteckého laserového skenování v lesních porostech. *Geodetický a kartografický obzor: odborný a vědecký časopis Českého úřadu zeměměřického a katastrálního a Úřadu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky*. sv. 57/99, č. 11, s. 265–269.

MIKITA, T., KLIMÁNEK, M. 2010. Topographic exposure and its practical applications. *J. Landsc. Ecol*3(1):42–51.

EISENBEISS, H. 2011. The Potential of Unmanned Aerial Vehicle for Mapping. *Photogrammetrische Woche*, Dieter Fritsch (Ed.), Wichmann Verlag, Heidelberg, s. 135–145.

GOJDA, M. 2017. Archeologie a dálkový průzkum: historie, metody, prameny = *Archaeology and remote sensing: history, methods, data*. Praha: Academia. 468 s.

HRUBÝ, P., MALINA, O., TOMÁŠEK, M., VEČEŘA, J. 2016. Identifikace a dokumentace jako základ památkové ochrany předindustriálních montánních areálů. *Památkový postup*. Archaia Brno o.p.s. 85. 96 s.

KOS, P. 2021. Olomučany (okr. Blansko). *Přehled výzkumů*, 62/2. s. 242–243.

KUNA, M. et al. 2004. Nedestruktivní archeologie. Teorie, metody a cíle. *Non-destructive archaeology. Theory, methods and goals*. Praha: Academia. 555+32 s. Praha.

MERTA, J., HOŠEK, J. 2007. Železná houba ze zaniklé středověké osady Polom (okr. Blansko). *Archeologia technica*, 18. s. 37–44.

SKLENÁŘ, K., NOVÁK, J., KADAVÝ, J., MIKITA, T., RYBNÍČEK, M., BAJER, A., KUČERA, A., KOLÁŘ, T., FRIEDL, M. 2022. Památková ochrana pozůstatků činnosti člověka v lese. *Certifikovaná metodika Ministerstvem kultury ČR*. Mendelova univerzita v Brně. Brno: 53 s.

SOKOL, P., HAVLICE, J., KNECHTOVÁ, A., KYPTR, J., LAVAL, F., NEUSTUPNÝ, Z., STRÁNSKÁ, R., TIŠEROVÁ, R., TOMÁŠEK, M., VITULA, P. 2017. Metodika terénní a prostorové identifikace, dokumentace a popisu nemovitých archeologických památek. *Certifikovaná metodika*. Národní památkový ústav. Edice odborné a metodické publikace, svazek 91. ISBN 978-80-7480-088-7. 183 s.

5. Seznam publikací, které předcházely výsledku specializovaná mapa s odborným obsahem a byly publikovány (pokud existují), případně výstupy z originální práce

SKLENÁŘ, K. Forest engineering versus heritage conservation. In *Public recreation and landscape protection – with nature hand in hand!*: Conference proceeding. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2022, s. 142–146. ISBN 978-80-7509-830-6. URL: <http://dx.doi.org/10.11118/978-80-7509-831-3-0142>

6. Specifikace zjištěných informací se dokládá příslušnou databází na elektronickém nosiči dat

- (1) Specializovaná mapa s odborným obsahem „Terénní ověření objektů hospodářské činnosti člověka v lesích“, mapový list (elektronická verze) - Výkres 1, 2, 3 ve formátu *.pdf
- (2) Zdrojové soubory mapy ve formátu *.shp jsou uloženy ve složce GIS.
- (3) Mapový projekt je dostupný ve složce Project.
- (4) Specializovaná mapa s odborným obsahem „Terénní ověření objektů hospodářské činnosti člověka v lesích“, textová část ve formátu *.pdf
- (5) Specializovaná mapa s odborným obsahem „Terénní ověření objektů hospodářské činnosti člověka v lesích“, Průvodní zpráva k výsledku ve formátu *.pdf

Formát dat:

Vektorová data jsou uspořádána ve vrstvách v geografické databázi a byla zpracována v programu ArcGIS Pro. Veškerá data k *mapovému projektu* jsou dostupná ve složce Project. Mapový projekt je uložen jako mapový soubor ve formátu *.aprx.

Zdrojové soubory mapy ve formátu *.shp (včetně přidružených souborů *.dbf, *.sbn, *.sbx, *.prj, *.shx) jsou uloženy ve složce GIS.

Souřadnicový systém:

Data geografické databáze jsou uložena v souřadnicovém systému SJTSK_Krovak_East_North.